

Sv. Peter Orseolo

Plinio de Oliveira

10. januára 2021 + Svätec týždňa

Životopisné údaje:

Svätý Peter Orseolo, narodený v roku 928, mal vzrušujúci život. Syn zo šľachtickej a zámožnej rodiny v Benátkach, vo veku 20 rokov velil benátskej flotile

v úspešnom pokuse poraziť pirátov, ktorí zamorili Jadranské more. Pravdepodobne mal úlohu vo vzbure, ktorá viedla k vražde dóžu Petra Candiana IV. v roku 976. Počas prevratu bol dóžov palác vypálený a časť Benátok zničená. Peter Orseolo bol potom zvolený za ďalšieho benátskeho dóžu. Ukázal sa ako energický, šikovný a neúnavný vládca. Hneď ako prijal úrad, začal prestavovať budovy poškodené požiarom. Na svoje náklady prestaval dóžov palác a kostol sv. Marka.

Mal vášnivú a zložitú osobnosť. 1. septembra 978 tajne opustil Benátky a odcestoval do Roussillonu na úpätí Pyrenej na hraniciach Francúzska a Španielska a požiadal o prijatie za rehoľníka do opátstva v Cuxe. Ani jeho manželka nevedela, kam ide. Pod vedením opáta Guarina žil svätým životom a až do svojej smrti v roku 987 sa venoval modlitbe a pokániu. Nad jeho hrobom sa stalo veľa zázrakov. Jeho jediný syn sa stal jedným z najväčších a najslávnejších benátskych dóžov.

Komentár profesora Plinia:

Opis života svätého Petra Orseola nás preniesie do doby a na miesto úplne iné, než na aké sme zvyknutí. Musíte si predstaviť Benátky vo svete odlišnom od toho nášho. Benátky sú veľkolepé a pôvabné mesto na pobreží Jadranského mora v severnom Taliansku. Pôvodne to bol len súbor malých ostrovčekov, ležiacich veľmi blízko pri sebe. Ale keď barbari, najmä Huni, napadli západnú Európu, niektorí obyvatelia okolitých krajov utiekli na tieto ostrovy. Po pominutí nebezpečenstva tam zostali a začali čulo obchodovať s Východom. Zbohatli a na týchto početných ostrovoch vybudovali jedinečné mesto. Čoskoro však zastavali všetku voľnú súš a tak začali stavať domy aj v mori – na stĺpoch. Vyvinuli bezpečnú a spoľahlivú metódu a počet domov a palácov sa znásobil. Takto, časť na súši a časť na vode, bolo vystavané nádherné mesto Benátky.

Tieto Benátky si musíte predstaviť takmer úplne bez ulíc. Namiesto ulíc sú tam kanály, ktoré vedú medzi ostrovmi. Keď chcú Benáťčania vyjsť von, nasadnú na veľmi pekné a elegantné člny, zvané gondoly a namiesto chôdze alebo šoférovania veslujú. Vodiči týchto gondol – gondolieri – nepoužívajú ako upozornenie klaksóny, ako máme v automobiloch. Keď sa plavia cez kanály, kde je zlý rozhľad, namiesto zatrúbenia, ako varovanie, spievajú.

Dnes sú gondoly čierne. V čase svätého Petra Orseola však boli gondoly zlaté s krásnymi plátennými striškami nad hlavou, vankúšmi na sedadlách a kobercami na podlahe, ktoré cestujúcim ponúkali pohodlie a označovali ich spoločenský stav. V noci človek videl Benátky osvetlené lampami odrážajúcimi sa a

tancujúcimi na hladine mora; počul smiech, rozhovor a cinkanie pohárov s vínom sa miešali s vôňou dobrého jedla, ktorá vychádzala z hostín v palácoch. Potom pochopil prestíž, krásu a vznešenosť Benátok. Dodnes niečo z toho zostalo. Benátky navštevujú ľudia z celého sveta a väčšina sa vracia domov očarená a nadšená.

Tento obrázok mi napadne, keď počúvam o živote svätého Petra Orseola, ktorý bol benátskym dóžom. Titul dóža je z latinského *dux* (vodca, vojvodca) vyslovené archaickou taliančinou. Bolo to označenie benátskeho veliteľa, benátskeho vojvodu. Dóža musel byť zo šľachtického rodu a bol zvolený slávnou Radou desiatich. Nosil akúsi tuniku z fialového hodvábu a na hlave špeciálny baret, vyhradený iba dóžom. Vzhľad, ktorý mu tento odev prepožičiaval, bol celkom impozantný.

Dóža, každoročne v deň Nanebovstúpenia, slávil sviatok „manželstva Benátok s morom“. Bolo to samozrejme symbolické manželstvo, ktoré malo znamenať, že život Benátok sa opieral o more. V tento deň sa dóža vyviezol na šire more na nádhernom člne, veľkom ako malá loď, nazývaným *bucintoro* alebo *bucentaur*. Za ním nasledovali početné menšie, zlaté gondoly s benátskou šľachtou. Keď sa *bucentaur* dostal na otvorené more, dóža hodil do mora zlatý prsteň: ako každoročný tribút tomuto manželstvu.

Po tomto obrade sa vrátil do Benátok, v meste sa rozozvučali všetky zvony a na všetkých námestiach sa spievalo, tancovalo, pilo a jedlo. Pre obyvateľov Benátok to bol deň veľkej radosti.

Budúceho svätého Petra Orseola si musíme predstaviť v takomto prostredí. Ako ste počuli, bol veľmi usilovný. V 20 rokoch velil flotile v boji proti pirátom, ktorí zamorili Jadranské more a brehy Benátok. Bojovať s pirátmi bolo v tom čase dôležitou prácou. Bolo to viac-menej ako boj s únoscami, ktorí unášajú lietadlá z Južnej Ameriky a nútia ich pristávať na Kube. Piráti mali lode, nie lietadlá, pomocou ktorých unášali plavidlá civilizovaného sveta – vrátane benátskych. Kradli tovar a náklad a brali do zajatia katolíckych námorníkov a cestujúcich, aby ich potom predali moslimom do otroctva v Afrike alebo Ázii.

Cestujúci na takejto lodi teda riskoval, že ho zajmú piráti, že ho pozbavia sviatostí a zvyšok života strávi ako otrok u nejakého moslima. Preto bol boj proti pirátom dôležitou súčasťou apoštolátu. Bolo to tiež zamestnanie, ktoré si vyžadovalo veľkú odvahu. Peter Orseolo bojoval s pirátmi, porazil ich, vyčistil Jadran a tak sa preslávil.

Neskôr, tak sa zdá, sa zúčastnil revolúcie, ktorá podpálila a zničila časť Benátok a zosadila dóžu. Údaje o týchto udalostiach sú veľmi nejasné. Nepoznám dôvod vzbury, ale je zvláštne vidieť človeka, ktorý bol údajne už dobrý, ako sa zúčastňuje revolúcie. Byť súčasťou revolúcie je v rozpore so svätosťou. Svätosť má podporovať zákon. Svätý Tomáš Akvinský nás naučil, že revolúcie sú až na veľmi zriedkavé výnimky nelegitímne.

V každom prípade hral nejakú úlohu v revolúcii, možno dokonca ako vodca a jeho strana zvíťazila. Čelil všetkým nebezpečenstvám, zosadil starú vládu a dosiahol zvolenie za dóžu. Na chvíľu železnou rukou vládol v Benátkach a rekonštruoval budovy poškodené požiarom. Je vidieť, že bol v živote celkom dobre zabezpečený. Bol to dóža Benátok, hlava jedného z najskvostnejších a najbohatších štátov tej doby.

Potom prišlo tajomstvo milosti. Muža s takou ocelovou povahou, zvyknutého dobývať, dominovať a veliť, sa zrazu dotkla milosť. Uznal svoje hriechy a zlé činy z minulosti a rozhodol sa všetko opustiť. Utiekol z Benátok tajne, aby mu v tom nikto nezabránil a odcestoval do ďalekého kláštora. Tam požiadal o prijatie za

mnícha. Bola to úplná zmena scenára. Muž, ktorý bol levom, sa stal baránkom; guvernér, ktorý ovládal mesto, sa stal poddaným; skvelé a bohaté knieža sa stalo obyčajným mníchom s jednoduchým životom, v ktorom sa modlil breviár, keď pracoval na poli, čítal a modlil sa k Bohu za odpustenie. Bola to úplná zmena.

V profile tohto mnícha začala postava dóžu blednúť, aby ju nahradila postava svätca. Jeho odriekanie bolo požehnané Bohom. Vylievali sa na neho zvláštne milosti. Jeho cnosť presahovala bežné hranice a z dobrého mnícha sa stal svätý. Zomrel obdivovaný všetkými a čoskoro sa pri jeho hrobke množili zázraky. Neskôr bol vyhlásený za svätého.

Svätý Orseolo nám odkázal predstavu o mníchovi úplne odlišnú od tej, ktorá sa dnes šíri vďaka sentimentálnej zbožnosti. Podľa tejto zbožnosti je mních poddajný, veselý človek, ktorý žije pekný pokojný život bez vážnych starostí; pred smrťou upadne do extázy, ktorá na jeho mŕtvej tvári zanechá posledný veľkolepý úsmev. To však nie je pravda.

Posledná fáza života svätého Orseola ukázala opak. Vniesol do kláštora svojho bojovného ducha. Namiesto boja proti pirátom a politickým nepriateľom sa pustil do nového a zložitejšieho boja, boja proti sebe samému. Muž, ktorý dokáže vládnuť nad sebou, musí byť energický muž, pretože je oveľa ťažšie povedať „nie“ sebe, ako druhému. Skutočný svätec je hrdina. Musí konať všetky hrdinské skutky. Každý svätý je hrdina, ale nie každý hrdina je svätý, pretože u neho zostávajú niektoré veci, v ktorých hrdinstvo nepreukázal.

To je niekoľko komentárov k neobvyklému životu svätého Petra Orseola. Dejinám zanechal Jadranské more bez pirátov a obnovené Benátky. A čo je dôležitejšie, nám zanechal príklad skutočného svätca. Modlime sa k svätému Petrovi Orseolovi, aby nám dodal odvahu, ktorú mal v prvej časti svojho života, čeliť nepriateľom Cirkvi a odvahu, ktorú mal v druhej časti svojho života, aby sme dokázali bojovať proti sebe a svojim chybám.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/sv-peter-orseolo/>